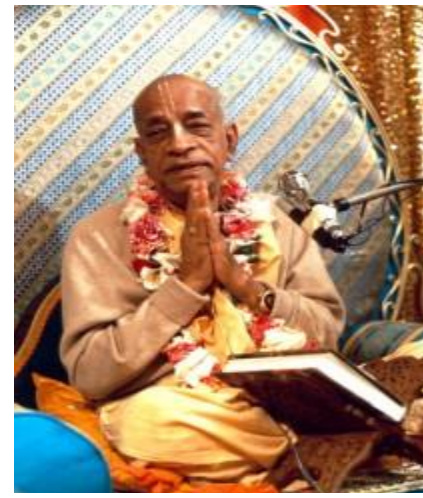




ఓం అజ్ఞానతిమమరాంధస్య జ్ఞానాంజనశలాకయా !
చక్షురున్మిలితం యేన తస్మై శ్రీ గురవే నమహా !!

శ్రీ రూప ప్రణామి
శ్రీ చైతన్య మనోభీష్టం స్థాపితం యేన భూతలే !
స్వయం రూపహ కదా మహ్యం దదాతి స్వపదాంతికమ్ !!

శ్రీల ప్రభూపాద ప్రణతి



నమ ఓం విష్ణు-పాదాయ కృష్ణ-ప్రేష్టాయ భూతలే !

శ్రీమతే భక్తివేదాంత-స్వామిన్ ఇతి నామినే !!

నమస్తే సారస్వతే దేవే గౌర-వాణీ-ప్రచారిణే !

నిర్విశేష-శూన్యవాది-పాశ్చాత్య-దేశ-తారిణే!!

పంచతత్వ మంత్రము

జయ శ్రీ కృష్ణ చైతన్యప్రభు నిత్యానంద !
శ్రీ అద్వైత గదాదర శ్రీ వాసాది గౌర భక్త బృంద !!



మహామంత్రము

హరే కృష్ణ హరే కృష్ణ
కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే !
హరే రామ హరే రామ
రామ రామ హరే హరే !!

భగవద్గీత యదాతథము

ప్రథమాధ్యాయము

కురుక్షేత్ర రణరంగమున సైనిక పరిశీలనము

1.1

ధృతరాష్ట్ర ఉవాచ

ధర్మ క్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సవః ।

మామకాః పాండవాశ్చైవ కిమకుర్వత సంజయ ॥

అనువాదము

ధృతరాష్ట్రుడు ఇట్లు పలికెను: ఓ సంజయా! ధర్మ క్షేత్రమైన కురుక్షేత్రము నందు
నా తనయులు మరియు పాండురాజు తనయులు యుద్ధము చేయగోరువారై
సమకూడిన పిమ్మట ఏమి చేసిరి?

1.2

సంజయ ఉవాచ

దృష్ట్వా తు పాండవానీకం వ్యూఢం దుర్యోధనస్తదా ।
ఆచార్యముపసంగమ్య రాజా వచనమబ్రవీత్ ॥

అనువాదము

సంజయుడు పలికెను: ఓ రాజా! పాండుతనయులచే వ్యూహముగా ఏర్పాటు చేయబడిన సైన్యమును గాంచిన పిమ్మట దుర్యోధనుడు తన గురువు చెంతకు చేరి ఈ క్రింది విధముగా పలికెను.

1.3

పశ్చైతాం పాణ్డుపుత్రాణామాచార్య మహతీం చమూమ్ ।
వ్యాధాం ద్రుపదపుత్రేణ తవ శిష్యేణ ధీమతా ॥

అనువాదము

ఓ ఆచార్యా! మీ బుద్ధి కుశలుడైన శిష్యుడగు ద్రుపదతనయునితో దక్షతగా
ఏర్పాటు చేయబడిన పాండుసుతుల గొప్ప సేనను గాంచుము.

1.4

అత్ర శూరా మహేశ్వాసా భీమార్జున సమా యుధి ।
యుయుధానో విరాటశ్చ ద్రుపదశ్చ మహారథః ॥

అనువాదము

ఈ సైన్యమునందు భీమార్జునులతో సమానముగా యుద్ధము చేయగల శూరులైన
ధనుర్జరులు పెక్కురు గలరు. యుయుధానుడు, విరాటుడు, ద్రుపదుడు
మొదలగువారు అటువంటి మహాయోధులు.

1.5

ధృష్ట కేతు శ్చేకితానః కాశీరాజశ్చ వీర్యవాన్ ।
పురుజిత్ కుంతిభోజశ్చ శైబ్యశ్చ నరపుంగవః ॥

అనువాదము

ధృష్ట కేతువు, చేకితానుడు, కాశీరాజు, పురుజిత్తుడు, కుంతిభోజుడు, శైబ్యుడు
వంటి శూరులైన మహాయోధులును అందున్నారు.

1.6

యుధామన్యుశ్చ విక్రాంత ఉత్తమౌజాశ్చ వీర్యవాన్ ।
సౌభద్రో ద్రౌపదేయాశ్చ సర్వ ఏవ మహారథాః ॥

అనువాదము

పరాక్రమవంతుడైన యుధామన్యుడు, శక్తిశాలియైన ఉత్తమౌజుడు,
సౌభద్రాతనయుడు, ద్రౌపదికుమారులును అందున్నారు. ఈ వీరులందరును
మహారథులు.

1.7

అస్మాకం తు విశిష్టా యే తాన్నిబోధ ద్విజోత్తమ ।
నాయకా మమ సైన్యస్య సంజ్ఞార్థం తాన్ బ్రవీమి తే ॥

అనువాదము

కాని ఓ బ్రాహ్మణోత్తమా! నా సేనాబలమును నడుపుటకై ప్రత్యేకముగా
యోగ్యులైనట్టి నాయకులను గూర్చి మీ కొరకై నేను తెలియజేసెదను.

1.8

భవాన్ భీష్మశ్చ కర్ణశ్చ కృపశ్చ సమితింజయః ।
అశ్వత్థామా వికర్ణశ్చ సౌమదత్తిస్తధైవ చ ॥

అనువాదము

యుద్ధమునందు ఎల్లప్పుడును విజయమును సాధించు మీరు, భీష్ముడు, కర్ణుడు, కృపుడు, అశ్వత్థామ, వికర్ణుడు మరియు సౌమదత్తుని తనయుడైన భూరిశ్రవుడు వంటివారు మన సైన్యము నందున్నారు.

1.9

అన్యే చ బహవః శూరా మదర్థే త్యక్తజీవితాః ।

నానాశస్త్రప్రహరణాః సర్వే యుద్ధవిశారదాః ॥

అనువాదము

నా కొరకు తమ జీవితములను త్యాగము చేయుటకు సిద్ధపడియున్న వీరులు ఇంకను పలువురు కలరు. వారందరును పలువిధములైన ఆయుధములను దాల్చినవారు మరియు యుద్ధనిపుణతను కలిగినవారును అయియున్నారు.

1.10

అపర్యాప్తం తదస్మాకం బలం భీష్మాభిరక్షితమ్ ।
పర్యాప్తం త్విదమేతేషాం బలం భీమాభిరక్షితమ్ ॥

అనువాదము

మన సైన్యబలము లెక్కింప వీలులేనిదిగా నున్నది మరియు మనము పితామహుడైన భీష్మునిచే సంపూర్ణముగా రక్షింపబడుచున్నాము. కాని భీమునిచే జాగరూకతతో రక్షింపబడుచున్న పాండవసైన్యము పరిమితముగా నున్నది.

1.11

అయనెఘ చ సర్వేఘ యథాభాగమవస్థితాః।
భీష్మమేవాభిరక్షన్తు భవన్తః సర్వ ఏవ హి॥

అనువాదము

సేనావ్యూహ ద్వారమునందలి మీ ముఖ్యస్థానములలో నిలిచియుండి మీరు
పితామహుడైన భీష్మదేవునకు సంపూర్ణ రక్షణమును కూర్చవలసియున్నది.

1.12

తస్య సంజనయన్ హర్షం కురువృద్ధః పితామహః ।
సింహనాదం వినద్యోచ్చైః శంఖం దధ్మౌ ప్రతాపవాన్॥

అనువాదము

అప్పుడు కురువృద్ధుడును, యోధుల పితామహుడును అగు భీష్ముడు
దుర్యోధనునకు ఆనందమును గూర్చుచు సింహగర్జన వంటి ధ్వని కలుగునట్లుగా
తన శంఖమును బిగ్గరగా పూరించెను.

1.13

తతః శంఖాశ్చ భేర్యశ్చ పణవానకగోముఖాః ।
సహసైవాభ్యహన్యంత స శబ్దస్తుములో భవత్॥

అనువాదము

అటు పిమ్మట శంఖములు, వివిధములైన వాద్యములు, భేరులు, శృంగము లన్నియు ఒక్కసారిగా మ్రోగింపబడెను. ఆ సంఘటిత ధ్వని మిక్కిలి భీకరముగా నుండెను.

1.14

తతః శ్వేతైర్లయైర్యుక్తే మహతి స్యన్ధనే స్థితౌ ।

మాధవః పాణ్డవశ్చైవ దివ్యౌ శంఖౌ ప్రదధ్మతుః॥

అనువాదము

ఎదుటి పక్షమున తెల్లని గుర్రములతో పూన్చబడిన మహారథమునందు స్థితులైనట్టి శ్రీకృష్ణభగవానుడు, అర్జునుడును కూడ తమ దివ్యములైన శంఖములను పూరించిరి.

1.15

పాంచజన్యం హృషీకేశో దేవదత్తం ధనంజయః ।

పౌణ్డ్రం దద్ధౌ మహాశంఖం భీమకర్మా వృకోదరః॥

అనువాదము

శ్రీకృష్ణభగవానుడు పాంచజన్యమనెడి తన శంఖమును పూరించెను; అర్జునుడు దేవదత్తమనెడి తన శంఖమును పూరించెను. భోజనప్రియుడును, ఘనకార్యములను చేయువాడును అయిన భీముడు పౌండ్రమను తన మహాశంఖమును పూరించెను.

1.16 – 18

అనన్తవిజయం రాజా కునీపుత్రో యుధిష్ఠరః ।

నకులః సహదేవశ్చ సుఘోషమణిపుష్పకౌ॥

కాశ్యశ్చ పరమేష్వాసః శిఖిణీ చ మహారథః ।

ధృష్టద్యుమ్నోవిరాటశ్చ సాత్యకిశ్చాపరాజితః ॥

ద్రుపదో ద్రౌపదేయాశ్చ సర్వశః పృథివీపతే ।

సౌభద్రశ్చ మహాబాహుః శంఖాన్ దధ్ముః పృథక్ పృథక్॥

అనువాదము

ఓ రాజా! కుంతీపుత్రుడైన యుధిష్ఠరుడు అనంత విజయమను నామము గల తన శంఖమును పూరించగా, నకుల సహదేవులు సుఖాష, మణిపుష్పకమనెడి శంఖములను పూరించిరి. గొప్ప విలుకారుడైన కాశీరాజును, మహాయోధుడైన శిఖండియు, ధృష్టద్యుమ్నుడును, విరాటుడును, అజేయుడైన సాత్యకియు, ద్రుపదుడును, ద్రౌపది పుత్రులును, గొప్ప భుజపరాక్రమము గల సుభద్రాపుత్రుడు మొదలైన వీరులందరును తమ తమ శంఖములను పూరించిరి.

1.19

స ఘోషా ధార్తరాష్ట్రాణం హృదయాని వ్యదారయత్ ।
నభశ్చ పృథివీం చైవ తుములోభ్యనునాదయన్॥

అనువాదము

వివిధములైన ఆ శంఖములు ధ్వని మిక్కిలి భీకరమయ్యెను. అది భూమ్యాకాశములను రెండింటిని ప్రతిధ్వనింపజేయుచు ధృతరాష్ట్ర పుత్రుల హృదయములను ఛేదించెను.

1.20

అథ వ్యవస్థితాన్ దృష్ట్వా ధార్తరాష్ట్రాన్ కపిధ్వజః ।
ప్రవృత్తే శస్త్రసమ్పాతే ధనురుద్యమ్య పాణ్డవః ।
హృషీకేశం తదా వాక్యమిదమాహ మహీపతే ॥

అనువాదము

ఆ సమయమున పాండుసుతుడైన అర్జునుడు కపిధ్వజము కూర్చబడిన రథము నందు స్థితుడై, తన ధనుస్సును చేపట్టి బాణములను విసురుటకు సంసిద్ధుడయ్యెను. ఓ రాజా! వ్యూహములుగా ఏర్పడియున్న ధృతరాష్ట్ర పుత్రులను గాంచి అర్జునుడు శ్రీకృష్ణభగవానునితో ఈ వాక్యములను పలికెను.

1.21 – 22

అర్జున ఉవాచ

సేనయోరుభయోర్మధ్యే రథం స్థాపయ మేచ్యుత ।

యావదేతాన్నిరేక్షేహం యోద్ధుకామానవస్థితాన్ ॥

కైర్కయా సహ యోద్ధవ్యమస్మిన్ రణసముద్యమే ॥

అనువాదము

అర్జునుడిట్లు పలికెను: ఓ అచ్యుతా! దయచేసి నా రథమును రెండు సేనల నడుమ నిలుపుము. తద్వారా యుద్ధము చేయగోరి ఇచ్చట ఉపస్థితులైనవారిని మరియు ఈ మహాసంగ్రామమున నేను ఎవరితో యుద్ధము చేయవలసి యున్నదో వారిని గాంచగలుగుదును.

1.23

యోతస్యమానానవేక్షేహం య ఏతేత్ర సమాగతాః ।
ధార్తరాష్ట్రస్య దుర్బుధైర్యుద్ధే ప్రియచిక్రీర్షవః ॥

అనువాదము

దుర్బుధ్ధిగల ధృతరాష్ట్ర పుత్రునికి ప్రియమును గూర్చి కోరికతో యుద్ధము
చేయుటకై విచ్చేసిన వారిని నేను చూచెదను.

1.24

సంజయ ఉవాచ

ఏవముక్తో హృషీకేశో గుడాకేశేన భారత ।

సేనయోరుభయోర్మధ్యే స్థాపయిత్వా రథోత్తమమ్ ॥

అనువాదము

సంజయుడు పలికెను: ఓ భరతవంశీయుడా! అర్జునునిచే ఆవిధముగా
సంబోధింప బడినవాడై శ్రీకృష్ణభగవానుడు ఉత్తమమైన రథమును
ఇరుపక్షములకు చెందిన సేనల నడుమ నిలిపెను.

1.25

భీష్మద్రోణప్రముఖతః సర్వేషాం చ మహీక్షితామ్ ।
ఉవాచ పార్థ పశ్యైతాన్ సమవేతాన్ కురూనితి ॥

అనువాదము

భీష్ముడు, ద్రోణుడు మరియు ఇతర భూపాలకుల సమక్షమున భగవానుడిట్లు
పలికెను : “ఓ పార్థా! ఇచ్చట సమావేశమై యున్నటువంటి
కురువంశీయులందరినీ గాంచుము”

1.26

తత్రాపశ్యత్ స్థితాన్ పార్థః పితృనథ పితామహాన్ ।
ఆచార్యాన్మాతులాన్ భ్రాతృన్ పుత్రాన్ పౌత్రాన్ సఖీంస్థథా ।
శ్వశురాన్ సుహృదశ్చైవ సేనాయోరుభయోరపి ॥

అనువాదము

ఇరుపక్షపు సేనల నడుమ నిలిచిన అర్జునుడు అచ్చట తండ్రులను, తాతలను,
గురువులను, మేనమామలను, సోదరులను, పుత్రులను, మనుమలను,
మిత్రులను, మామలను, హితులను గాంచెను.

1.27

తాన్ సమీక్ష్య స కౌన్తేయః సర్వాన్ బన్ధూనవస్థితాన్ ।
కృపయా పరయావిష్టో విషీదన్నిదమబ్రవీత్ ॥

అనువాదము

నానావిధ బంధువులను, మిత్రులను గాంచినంతట కుంతీపుత్రుడైన అర్జునుడు
దయార్థ హృదయుడై ఇట్లు పలికెను.

1.28

అర్జున ఉవాచ

ద్వష్టేష్వమం స్వజనం కృష్ణ యుయుత్సం సముపస్థితమ్ ।

సీదంతి మమ గాత్రాణి ముఖం చ పరిశుష్యతి ॥

అనువాదము

అర్జునుడు పలికెను: ప్రియమైన ఓ కృష్ణా! యుద్ధోత్సాహముతో నా యెదుట నిలిచియున్న మిత్రులను, బంధువులను గాంచి నా శరీరావయవములు కంపించుచున్నవి. నోరు ఎండిపోవుచున్నది.

1.29

వేపథుశ్చ శరీరే మే రోమహర్షశ్చ జాయతే ।
గాణ్ధీవం స్రంసతే హస్తాత్ త్వక్చైవ పరిదహ్యతే ॥

అనువాదము

నా దేహమంతయూ కంపించుచున్నది. నాకు రోమాంచమగుచున్నది. గాండీవ
ధనుస్సు నాచేతి నుండి జారిపోవుచున్నది, నా చర్మము మండిపోవుచున్నది.

1.30

న చ శక్నోమ్యవస్థాతుం భ్రమతీవ చ మే మనః ।

నిమిత్తాని చ పశ్యామి విపరీతాని కేశవ ॥

అనువాదము

కేశి యను రాక్షసుని సంహరించిన ఓ కృష్ణా! నేను ఇప్పుడు ఏ మాత్రము నిలబడలేక పోవుచున్నాను. నన్ను నేను మరచిపోవుచున్నాను. నా మనస్సు చలించుచున్నది. కేవలము విపరీతములనే నేను గాంచుచున్నాను.

1.31

న చ శ్రేయో నుపశ్యామి హత్వా స్వజనమాహవే ।
న కాంక్షే విజయం కృష్ణ న చ రాజ్యం సుఖాని చ ॥

అనువాదము

ప్రియమైన ఓ కృష్ణా! ఈ యుద్ధమునందు నా స్వజనమును చంపుట ద్వారా ఏ
విధముగా శ్రేయస్సు కలుగగలదో నేను గాంచలేకున్నాను. తదనంతర
విషయమును గాని, రాజ్యమును గాని, సుఖమును గాని నేను
వాంఛింపలేకున్నాను.

1.32 - 35

కిం నో రాజ్యేన గోవిన్ద కిం భోగైర్భీవితేన వా ।

యేషామర్థే కాంక్షితం నో రాజ్యం భోగాః సుఖాని చ ॥

త ఇమే వస్థితా యుద్ధే ప్రాణాంస్త్యక్త్వా ధనాని చ ।

ఆచార్యాః పితరః పుత్రాస్తదైవ చ పితామహాః ॥

మాతులాః శ్వశురాః పౌత్రాః శ్యాలాః సంబంధినస్తథా ।

ఏతాన్న హంతుమిచ్ఛామి ఘ్నతో పి మధుసూదన ॥

అపి త్రైలోక్యరాజ్యస్య హేతోః కిం ను మహీకృతే ।

నిహత్య ధార్తరాష్ట్రాన్నః కా ప్రీతిః స్యాజ్ఞనార్దన ॥

అనువాదము

ఓ గోవిందా! మేమెవరి కొరకు రాజ్యమును, సుఖమును, చివరకు జీవనమును కూడ కోరుచున్నామో వారందరును ఈ యుద్ధరంగమున సన్నద్ధులై నిలిచియుండగా ఆ రాజ్యాదుల వలన మాకేమి ప్రయోజనము? ఓ మధుసూదనా! గురువులు, తండ్రులు, పుత్రులు, తాతలు, మేనమామలు, మామలు, మనుమలు, బావమరుదులు ఇంకను ఇతర బంధువులందరును తమ ప్రాణములను మరియు సంపదలను విడుచుటకు సంసిద్ధులై నా యెదుట నిలబడియుండగా, వారు నన్ను చంపగోరినను, నేనెందులకు వారిని చంపగోరవలెను? ఓ జనార్దనా! కేవలము ఈ భూలోక రాజ్యమటుంచి ముల్లోక రాజ్యాధిపత్యమునకైనను నేను వారితో యుద్ధము చేయుటకు సిద్ధముగా లేను. ధృతరాష్ట్రుని పుత్రులను చంపుటవలన మేమెట్టి ఆనందమును పొందగలము?

1.36

పాపమేవాశ్రయేదస్మాన్ హత్వైతానాతతాయినః ।

తస్మాన్నాన్ధా వయం హస్తుం ధార్తరాష్ట్రాన్ సబాన్ధవాన్ ।

స్వజనం హి కథం హత్వా సుఖినః శ్యామ మాధవ ॥

అనువాదము

ఇట్టి దుర్మార్గులను చంపినచో మాకు పాపమే సంక్రమించును. అందుచే ధృతరాష్ట్రుని పుత్రులను, మా మిత్రులను సంహరించుట మాకు ఉచితము కాదు. లక్ష్మీపతివైన ఓ శ్రీకృష్ణా! స్వజనమును చంపుటవలన మాకు కలుగు లాభమేమి? ఆ కార్యముచే మేమెట్లు సుఖము పొందగలము?

1.37-38

యద్యప్యేతే న పశ్యంతి లోభోపహతచేతసః ।
కులక్షయకృతం దోషం మిత్రద్రోహే చ పాతకమ్ ॥
కథం న జ్ఞేయమస్మాభిః పాపాదస్మాన్నివర్తితుమ్ ।
కులక్షయకృతం దోషం ప్రపశ్యద్భిర్జనార్థన ॥

అనువాదము

ఓ జనార్దనా! లోభముచే ఆవరింపబడిన హృదయములు గల వీరందరును కులసంహారము నందు గాని, బంధువులతో కలహము నందు గాని దోషమును గాంచకున్నను, వంశనాశనము నందు దోషమును గాంచగలిగిన మేమెందులకు ఇట్టి పాపకార్యము నందు నియుక్తులము కావలెను?

1.39

కులక్షయే ప్రనశ్యన్తి కులధర్మాః సనాతనాః ।
ధర్మే నష్టే కులం కృత్స్నధర్మో భిభవత్యుత ॥

అనువాదము

కులక్షయము వలన శాశ్వతమైన వంశాచారములు నశించిపోవును. ఆ విధముగా వంశమున మిగిలినవారు అధర్మవర్తనులగుదురు.

1.40

అధర్కాభిభవాత్ కృష్ణ ప్రదుష్యన్తి కులస్త్రియః ।
స్త్రిషు దుష్టాషు వార్ష్యేయ జాయతే వర్ణసంకరః ॥

అనువాదము

ఓ కృష్ణా! వంశమునందు అధర్మవాదము ప్రబలమగుటచేత కులస్త్రిలు కులటలగుదురు. ఓ వృష్ణివంశ సంజాతుడా! అట్టి కులస్త్రిలు పతితలయినచో అవాంఛనీయ సంతానము ఉత్పన్నమగును.

1.41

సంకరో నరకాయైవ కులఘ్నానాం కులస్య చ ।
పతన్తి పితరో హ్యేషాం లుప్తపిండోదకక్రియాః ॥

అనువాదము

అవాంఛిత సంతానము వృద్ధియగుటచేత కుటుంబమువారికిని, కుటుంబ ఆచారమును నాశనము చేసిన వారిరువారికిని నరక జీవితము సంప్రాప్తించును. పిండోదక క్రియలు సంపూర్ణముగా నిలిపివేయబడుటచే అట్టి అధర్మ కుటుంబములకు చెందిన పితరులు పతనము నొందుదురు.

1.42

దోషైరేతైః కులఘ్నానం వర్ణసంకరకారకైః ।

ఉత్సాద్యన్తే జాతిధర్మాః కులధర్మాశ్చ శాశ్వతాః ॥

అనువాదము

దుష్టచర్యల చేత కులాచారములను నశింపజేసి, అవాంఛనీయ సంతానమునకు కారణమగు వారి పాపకర్మల చేత అన్ని రకముల కులధర్మములు మరియు జాతి ధర్మములు నాశనమగును.

1.43

ఉత్సన్నకులధర్మాణాం మనుష్యాణాం జనార్దన ।
నరకే నియతం వాసో భవతీత్యనుశుశ్రుమ ॥

అనువాదము

ఓ కృష్ణా! జనార్దనా! కులధర్మములను నాశనము చేయువారు శాశ్వతముగా
నరకలోక నివాసులగుదురని గురుశిష్య పరంపరాగతముగా నేను వినియుంటిని.

1.44

అహో బత మహాత్ పాపం కర్తుం వ్యవసితా వయమ్ ।
యద్రాజ్యసుఖలోభేన హన్తుం స్వజనముద్యతాః ॥

అనువాదము

అహో! ఎంత విచిత్రము! ఘోరమైన పాపకర్మలను చేయుటకు మేము మేము
సిద్ధపడుతుండిమి. రాజ్యసుఖమును అనుభవింప వలెననిడి ఆశతో మేము
స్వజనమును వధింపగోరుచున్నాము.

1.45

యది మామప్రతీకారమశస్త్రం శస్త్రపాణయః ।
ధార్తరాష్ట్రా రణే హన్యుస్తన్మే క్షేమతరం భవేత్ ॥

అనువాదము

ఒకవేళ శస్త్రధారులైన ధృతరాష్ట్రుని పుత్రులు నిరాయుధుడును మరియు ప్రతీకారము చేయనివాడను అగు నన్ను రణరంగమున వధించినచో అది నాకు క్షేమకరమే కాగలదు.

1.46

సంజయ ఉవాచ

ఏవముక్తార్థునః సంఖ్యే రథోపస్థ ఉపావిశత్ ।

విస్మజ్య సశరం చాపం శోకసంవిగ్నమానసః ॥

అనువాదము

సంజయుడిట్లు పలికెను: అర్జునుడు రణరంగము నందు ఆ విధముగా పలికి
ధనుర్భాణములను ప్రక్కగా పడవేసి దుఃఖముచే కల్లోలితమైన మనస్సు కలవాడై
రథము నందు చదికిలబడెను.

హారే కృష్ణ